

MAHEPÖLLUMAJANDUS HOIAB KESKKONDA

ELURIKKUS

*Mahepõllumajandus
soodustab põllumajandus-
maastike elurikkust*

Mahepõllumajandus toetab elurikkust nii sellega, et mahetootmises ei kasutata sünteetilisi väetisi ja pestitsiide, kui ka sellega, et tootmisprobleemide lahendamiseks kasutatakse nende asemel agroökoloogilisi võtteid, mis omakorda soodustavad elurikkust. Tihti on maheettevõtetes rohkem ka pool-looduslikke kooslusi ja maastikuelemente, mis on sobivaks elupaigaks paljudele liikidele.

Nii kinnitavadki paljud teadusuuringud, et mahepõllumajandusel on elurikkusele positiivne mõju. See kehtib nii mulla-elustiku, taimestiku, putukate kui ka linnuliikide arvu ja asustustiheduse kohta. Teadusuuringutes on leitud, et mahemaadel on elustiku liigirikkus keskmiselt 30% ja arvukus keskmiselt 50% suurem.

MULD

Mahepõllumajandus aitab hoida mulla kvaliteeti

Mahepõllumajandus aitab kaasa põllumuldade heale tervisele. Maheviljelusmeetodid, nagu näiteks mitmekesine libliköielisi kultuure sisaldav külvikord, sh allakülvide ja vahekultuuride kasvatamine, et muld oleks võimalikult taimestikuga kaetud, ning väetamine tahesõnniku ja kompostiga, suurendavad orgaanilise aine sisaldust ja elusorganismide arvu mullas, parandavad mulla struktuuri ning vähendavad toitainete leostumist ja erosiooni. Rohkem süsinikku mullas tähendab ka muldade suuremat vastupanuvõimet kliimamuutustele.

Süntetilisi väetisi ega pestitsiide, mis võivad mõjuda kahjulikult mullaelustikule, ei kasutata. Seetõttu on mahemuldades üldjuhul suurem elurikkus ja ühtlasi ka suurem bioloogiline aktiivsus kui tavatootmise muldades. Paljude uurin-gute keskmisena on nt leitud, et mahemuldades on oluliselt suurem nii vihmausside arvukus kui ka biomass. Paremas seisus on ka muldade mikroelustik. Eesti uuringud on näidanud, et maheviljelusel on positiivne mõju nt mul-laseente elurikkusele.

Mahemuldade suurem bioloogiline aktiivsus soodustab taimede tervist.

VEESI

Mahepõllumajandus aitab hoida vee puhtamana, sest sünteetilisi väetisi ja pestitsiide ei kasutata

Põllumajandusest merre jõudvad lämmastik ja fosfor on Läänemere eutrofeerumise üheks põhjuseks. Olulist rolli mängib siin väetiste liigne kasutamine.

Paraku näitab nitraatidega saastumine Eesti põhjavees kasvutrendi. Mahepõllumajandus aitab seda koormust vähendada – paljude teadusuuringute keskmisena vähendab mahetootmine nt nitraatide leostumist põllumajandusmaalt ligi kolmandiku võrra.

Põllumajandusest jõuavad veekogudesse ka pestitsiidide ja nende laguproduktide jäägid. Mida suuremal alal viljeldakse pestitsiididevaba mahepõllumajandust, seda vähem jõuab kahjulikke saasteaineid pinnaveekogudesse ja põhjavekke.

KLIIMA

Mahetootmine tarbib vähem energiat ja vähendab kasvuhoonegaaside heitkoguseid

Selle asemel, et sõltuda suure hulga fossiilsete kütuste abil toodetud väetiste kasutamisest, tugineb mahetootmine võimalikult palju suletud toitainetsüklile ja lämmastikukao minimeerimisele. Juba ainuüksi sellega võib globaalset kasvuhoonegaaside heitkogust oluliselt vähendada. Sünteetiliste väetiste kasutamisest loobumine vähendab lämmastikoksiidi heitkoguseid mullast 40% hektari kohta.

Mahepõllumajanduses on loomad suure osa aastast karjamaadel. Rohumaapõhised süsteemid vähendavad heitkoguseid ja suurendavad süsinikuvarusid mullas. Loomad söövad peamiselt samas ettevõttes kasvatatud rohusööta, mitte sisseostetud kontsentraate, mille tootmine on seotud suure energiakuluga.

Mahepõllumajanduses levinud sõnnikukäitlus, näiteks sõnniku kompostimine, võib vähendada lämmastikoksiidi ja metaani heitkoguseid vastavalt 50% ja 70%.

Mahepõllumajanduse energiatõhusus on suurem ja energiakulu hektari kohta väiksem kui tavatootmises. Ka toodanguühiku kohta on saadud parem tulemus – energiakulu on ca 15% võrra väiksem.

On leitud, et mahedalt kasvatatud taimsed saadused on nii pinna- kui ka toodanguühiku kohta väiksema keskkonnamõjuga, seda nii kliimamõju ehk süsiniku jalajälge, osoonikihi kahjustamist kui ka ressursikasutust arvestades.

KUIDAS MAHETOITU ÄRA TUNDA?

Kogu mahetoidu tarneahel on kontrollitud

Mahetoit märgistatakse ELi mahelogoga, lisaks võib kasutada Eesti ökomärki.

Toitlustuses annab mahetoidu kasutamiset teada toitlustuse ökomärk, mis näitab, kui suures osas valmib toit maheoorainest.

Eestis kontrollib taime- ja loomakasvatust, töötlemist, turustamist ja toitlustamist Põllumajandus- ja Toiduamet (kood EE-ÖKO-03).

EE-ÖKO-03

ELi sisene / väline põllumajandus

Päritolutähis

Kontrollasutuse kood

Mahetoit – hea loodusele, hea sinule!

Rohkem infot mahetoidu ja mahepõllumajanduse kohta vaata www.maheklubi.ee

Autoriõigused kuuluvad Mahepõllumajanduse Koostöökogule, varalised õigused kuuluvad materjali tellijale. Materjal valmis Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ning Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (PRIA) tellimusel. © Kõik autoriõigused on kaitstud. 2023.

Materjal põhineb teadusuuringute infol.

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖÖKOGU

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse